

št. 34 maj / junij 2020

Življenje na Japonskem

NARA

SIMBOLI PREFEKTURE

PTICA:
Japonski robin

RIBA:
Zlata ribica

CVETLICA:
cvet češnje Yue-zakura

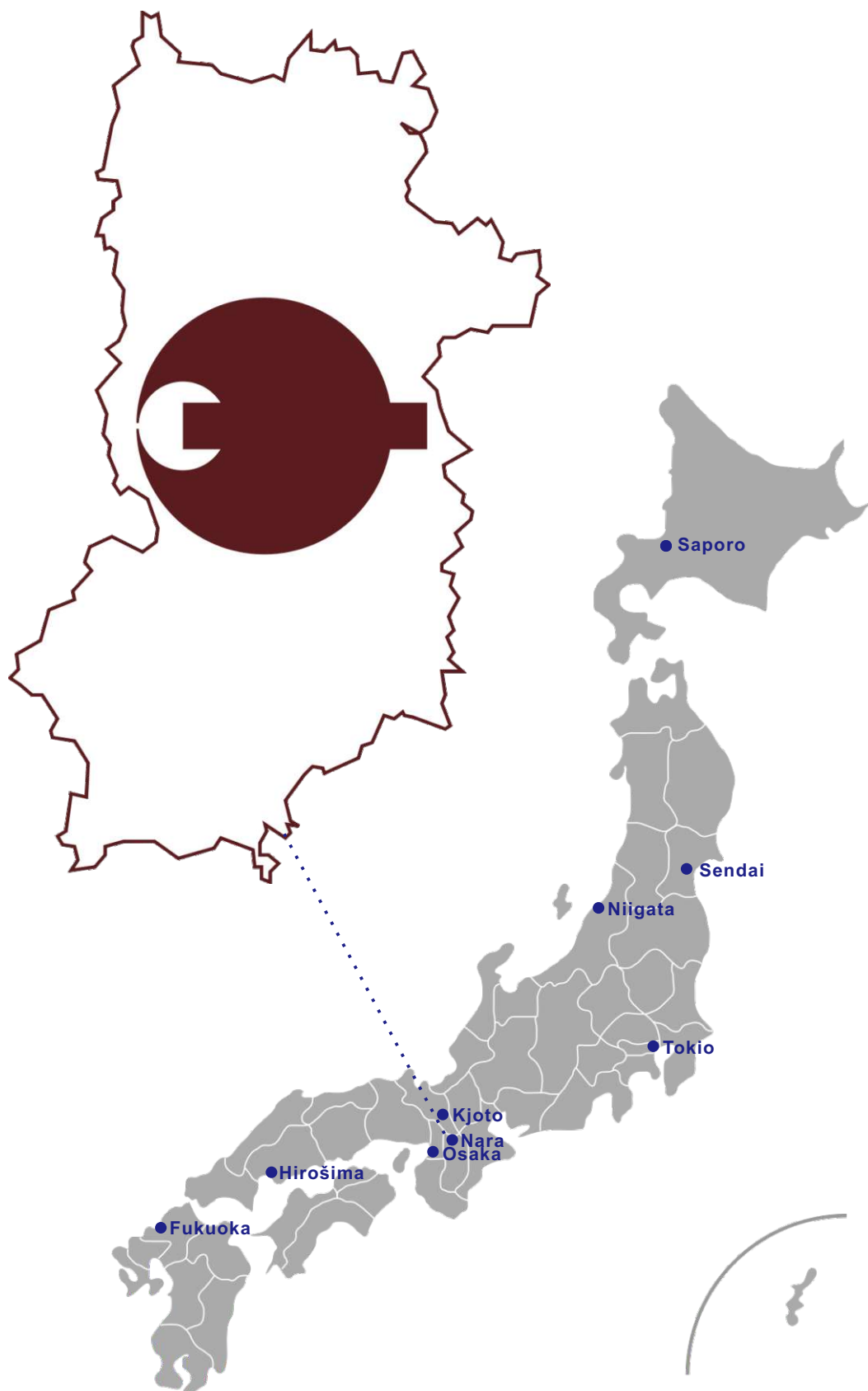
DREVO:
Japonska cedra

MASKOTA:
Sento-kun

Zemljepisna širina: 34° 41' S
Zemljepisna dolžina: 135° 48' V

Oddaljenost od Tokia (Nara): 371 km (zračna razdalja)

ZGODOVINA

HEIJŌ-KYO - PRVA JAPONSKA STALNA PRESTOLNICA

Starodavna prestolnica Nara se nahaja v prefekturi Nara, le nekoliko južneje od Kjota. Mesto, ki ga je leta 710 ustanovila cesarica Genmei, se je takrat imenovalo Heijō-kyō. Prestolnica je cvetela do leta 784, ko je bila premeščena. To obdobje japonske zgodovine je poznano kot obdobje Nara (710–794). Heijō-kyō se je arhitekturno zgledoval po kitajskem mestu Chang'an, prestolnici Tang dinastije, z 80 metrov široko cesto od severa proti jugu in urejeno mrežno razporeditvijo ulic. Glavna cesta je vodila do središča mesta, kjer se je nahajala palača Heijō, ki je vključevala cesarjevo rezidenco in vladne pisarne.

V času obdobja Nara je vlada uradno podpirala budizem in zgradila mnoge velike templje v pomembnih predelih prestolnice z namenom zagotavljanja zaščite za cesarja in državo. Preko svilne poti so trgovci s Kitajske, Koreje in Indije v Heijō-kyō prinašali tujo kulturo, zato je mesto zacvetelo in bilo poznano kot prva japonska mednarodna in politična prestolnica. Močna je bila zlasti povezanost s Kitajsko. V tistem času je bila kitajska dinastija Tang največje cesarstvo na svetu in Nara je bila odprta za njihovo visoko razvito kulturo. Kultura dinastije Tang je v veliki meri vplivala na japonsko umetnost, pri čemer se je do danes ohranilo veliko nazornih in elegantnih razkošnih skulptur. Mnoge so bile razglašene za državni zaklad.

CESAR JINMU IN SVETIŠČE KASHIHARA JINGŪ

Japonska cesarska rodbina ima najdaljšo tradicijo na svetu. Prvi cesar, poznan kot Jinmu-Tennō, naj bi vladal v letih med 660 in 585 pr. n. št. Svoj sedaj poznani naziv je dobil več kot 1000 let po smrti, saj so šele takrat pričeli s prakso poimenovanja cesarjev po njihovi smrti. Kot navajata *Kojiki* in *Nihon Shoki*, najstarejša japonska historična zapisa, je bilo cesarjevo uradno zapisano ime *Kamu-Yamato-Iware-Hiko-Hoho-Demi-no-Sumera-Mikoto*. Oče njegove matere je bil bog morja Ōwatatsumi, po očetovi strani pa je bil neposreden potomec boginje sonca Amaterasu.

Njegova palača se ni ohranila, vendar se v neposredni bližini kraja, kjer naj bi palača nekoč stala, nahaja svetišče *Kashihara-Jingū*, glavno svetišče, ki je posvečeno prvi cesarski rodbini. Svetišče je z ozirom na ostala svetišča dokaj novo. Zgrajeno je bilo leta 1890, v času obdobja Meiji (1868–1912). Za izgradnjo pa je zaslužno ljudstvo, ki je nagovarjalo tedanjega cesarja Meijija, naj postavi svetišče v bližini grobnice in palače cesarja Jimmuja, kjer bodo lahko prvega cesarja ustrezno častili. Japonci kronanje svojega prvega cesarja častijo 11. februarja z državnim praznikom, ki se imenuje Dan ustanovitve naroda.

ASUKA - ROJSTNI KRAJ JAPONSKE DRŽAVE

Mesto Asuka se nahaja v prefekturi Nara, približno 25 km južno od mesta Nara. Pojmuje se kot rojstni kraj japonske države in mesto izvora japonske kulture. V zgodovinskem obdobju Asuka (538–710) so se ravno v mestu Asuka začeli pojavljati zametki centralizirane države Yamato, osnovani na modelu kitajske administrativne ureditve. Iz celinske Azije prinesen budizem se je med vodilno elito začel uveljavljati kot državna religija in zaznati je bilo povečano izmenjavo med Japonsko in celinsko Azijo, zlasti s kraljestvom Baekje v Koreji.

ŽENSKE V OBDOBJU ASUKA

V tem zgodnjem obdobju formiranja japonske države so imele prav posebno vlogo tri pomembne ženske.

CESARICA SUIKO

Po smrti cesarja Bidatsuja je prestol prevzel njegov polbrat, cesar Yōmei, vendar je umrl po manj kot dveh letih. Med večjimi klani se je vnel spor za nasledstvo in klan Soga je sčasoma premagal klan Mononobe. Cesar je postal Sushun, čeprav so k prevzemu oblasti pozvali princeso Nukatabe - soprogo preminulega cesarja Bidatsuja in mlajšo sestro cesarja Sushuna, saj so v njej videli dobro voditeljico. Ko so jo pozvali tretjič, je končno le pristala in po umoru cesarja Sushuna leta 592 kot cesarica Suiko prevzela prestol, naslednje leto pa je bil za regenta postavljen princ Shōtoku. Leta 600 je bila na Kitajsko poslana delegacija, ki se je vrnila s poročili o organizaciji mest, vlade, prava in davkov. V času vladavine cesarice Suiko je bil uveden dvanajststopenjski sistem uradnikov, sedemnajstčlenska ustava, zgrajeneso bile ceste, namakalni sistemi ter predlagani kitajski kulturni nazor, za katere je menila, da se skladajo z japonskimi. Umrla je pri 75 letih in bila pokopana v grobnici svojega sina.

CESARICA SAIMEI

Cesar Jomei, ki je nasledil cesarico Suiko, je po desetih letih na prestolu preminil in ker se uradniki niso mogli dogovoriti, kateri od njegovih sinov ga bo nasledil, so za cesarico izbrali njegovo soprogo, princeso Takaro. Leta 642, ko se je država spopadala s sušo, je postala cesarica Kogyoku, ki je skozi molitev priklicala dež. S prestola je odstopila, ko se je na dvoru zgodil Isshi incident, v katerem je njen sin, princ Nakano-oe, pokončil premočnega uradnika in tako končal tudi linijo družine Soga. Vladajoči cesar Kotoku, ki jo je nasledil, je kmalu umrl, politične frakcije pa še vedno niso mogle doseči konsenza, zato je zopet sama prevzela prestol, tokrat kot cesarica Saimei. Znova je okrepila odnose s Kitajsko in drugimi deželami ter po zgledu dinastije Tang gradila mogočno mesto. Umrla je v vojaški akciji, s katero je želela priskočiti na pomoč korejskemu kraljestvu Baekje.

CESARICA JITO

Princesa Sarara se je poročila z princem Oamo, mlajšim bratom svojega očeta cesarja Tenchija, ki se je prej imenoval princ Nakano-oe. Princ Oama je imel deset žena, toda Sarara je bila tista, s katero je načrtoval oblikovanje države. Po smrti cesarja Tenchija se je politično nasprotovanje razvilo v vojno Jishin, ki jo je s pomočjo Sarare dobil princ Oama. Leta 673 je na prestol sedel kot cesar Tenmu. Šest njegovih sinov, ki so bili polbratje, je moralo podpisati pakt, v katerem so prisegli, da se bodo podpirali, navkljub različnim ambicijam. Sararin sin Kusakabe je bil določen za prestolonaslednika, toda tudi on je kmalu za očetom umrl, zato je Sarara sama prevzela prestol in vladala kot cesarica Jito. Dokončala je mesto Fujiwara-kyo, ki je bilo zgrajeno po vzoru Tang in je navdihnilo izgradnjo mesta Heijo-kyo, prestolnice obdobja Nara. Uvedla je tudi sistem za urejanje davkov, denarja, družinskih registrov, ter pričela s pripravo kodeksa Taiho.

PRINC SHŌTOKU

Princ Shōtoku (ali drugače *Shōtoku Taishi*, 7.2.574–8.4.622) je bil regent, ki je služil kot politik v času vladavine svoje tete, cesarice Suiko, v obdobju Asuka (538–710). Bil je sin cesarja Yōmeija, njegovi starši pa so bili v sorodu z vladajočim klanom Soga. Shōtoku je ostal regent vse do smrti leta 622. Dejanja njegove vlade vključujejo nadaljevanje pošiljanja odposlancev na Kitajsko, ki je bilo ukinjeno od 5. stoletja, ter odprtje poti za kulturno, gospodarsko in politično izmenjavo. Na Japonsko je povabil mnoge kitajske umetnike, obrtnike in uradnike, sprejel kitajski koledar, vzpostavil sistem avtocest in dal zgraditi številne budistične templje, vključno s templjem *Hōryū*, ki je bil zgrajen leta 607 v Ikarugi blizu Nare in danes velja za eno najstarejših ohranjenih lesenih konstrukcij na svetu.

Shōtoku je dobil navdih v naukih Bude in v času svojega regenstva vzpostavil centralizirano vlado. Leta 603 je na dvoru vzpostavil konfucijanski sistem rangiranja uradnikov (sistem dvanajstih klobukov), pripisujejo pa mu tudi zasluge za razglas sedemnajstčlenske ustave.

Princ Shōtoku je zgodovinska osebnost, ki se najbolj pogosto upodablja na sedmih najbolj uporabljenih bankovcih. Upodobili so ga na zamenljivem vavčerju za 100 jenov (leta 1930), bankovcu za 100 jenov (med 1944 in 1946), bankovcu za 1000 jenov (1950), bankovcu za 5000 jenov (1957) in na bankovcu za 10000 jenov (med leti 1958 in 1986).

GANJIN – KITAJSKI MENIH, KI JE ZASLUŽEN ZA ŠIRJENJE BUDIZMA NA JAPONSKEM

Ganjin (688–763), kitajski menih iz dinastije Tang, je leta 754 prišel na Japonsko na povabilo japonskih menihov pripravnikov. Po petih neuspešnih poskusih je šestič uspel pripotovati na Japonsko, čeprav je zaradi tega oslepel. Na Japonskem je sodeloval pri širjenju budizma in ustanovil budistično versko skupnost *Risshū*. Pred dvorano velikega Bude v templju Todai-ji je dal namestiti ploščad za posvetitev v meništvo in izvajal *Jyukai*, predajo zaznav nekdanjega cesarja Shōmu-ja, zaslužen pa je tudi za postavitev temeljev templja Tōshōdai-ji. Podeljen mu je bil naziv *Daiwajō*.

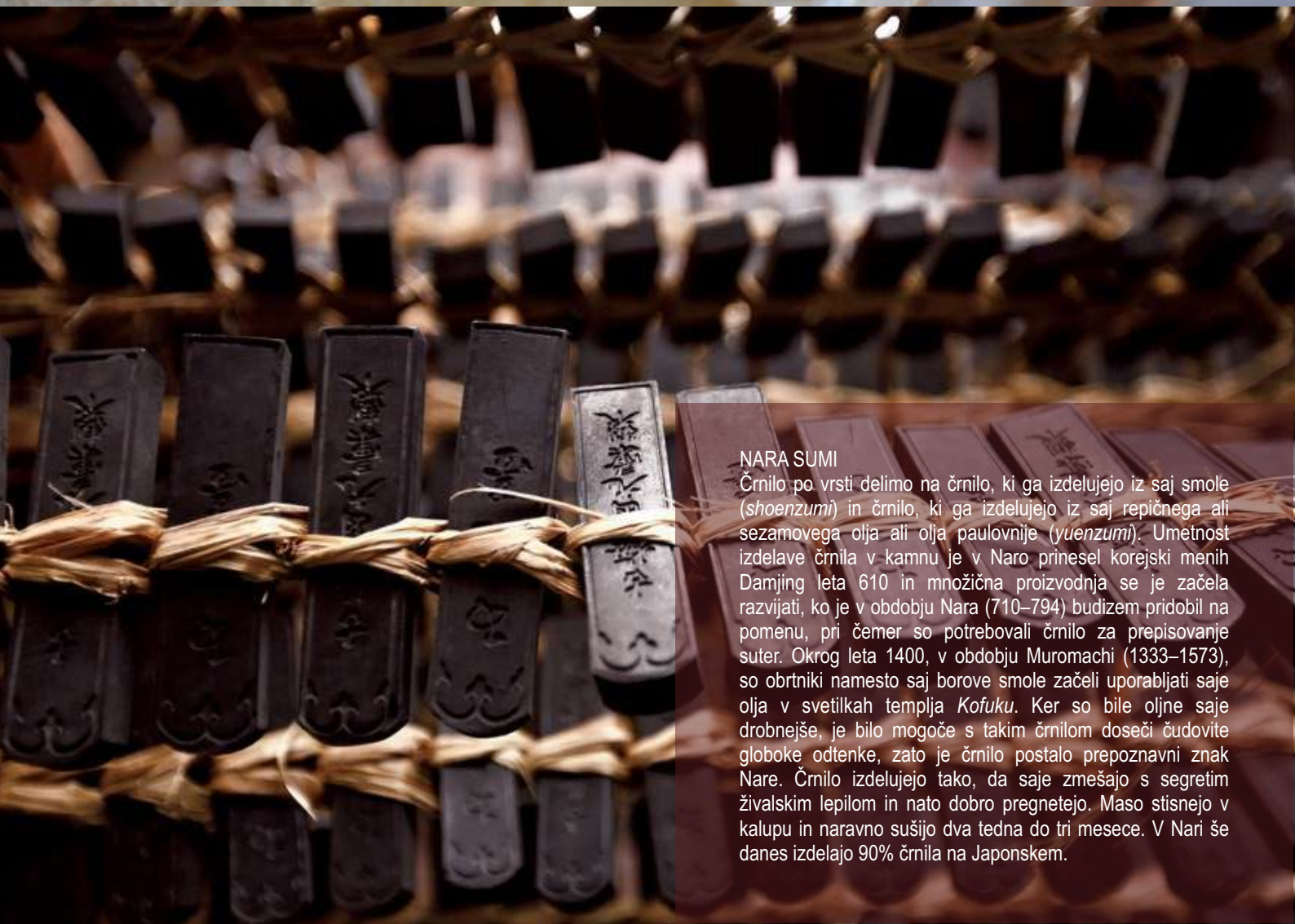
TRBO

NARAFUDE

Prve primere čopičev so s Kitajske prinesli že v zgodnjem obdobju Asuka (592–710), obrt pa se je začela razvijati leta 806, ko je japonski odposlanec menih Kukai s Kitajske poleg budizma prinesel še znanje in tehnike izdelave kaligrafskih čopičev stila Tang. Kljub temu, da takrat mesto Nara ni bilo več prestolnica, je bilo trgovsko središče podaljšane svilne poti na Japonskem in središče proizvodnje črnila *sumi*. *Nara fude* so izdelani iz več vrst različno dolgih živalskih dlak (veverice, leteče veverice, podlasice, japonskega rakuna, kune, koze, ovce, konja, jelena, zajca). Končno kakovost čopiča določa kakovost samih dlak, kot tudi del telesa živali in letni čas, ko so dlake pridobili. Sprva so čopiče uporabljali svečeniki in menihi, z razmahom slogovne pisave *kana* pa se je pojavilo večje povpraševanje po čopičih, ki slovijo po fleksibilnosti in omogočajo lepo zaokrožene linije.

YOSHINO WASHI

Yoshino washi je tradicionalni, ročno izdelan papir, ki ga izdelujejo v mestu Yoshino. Izdelujejo ga že več kot 1300 let, vse odkar ga je v mesto prinesel cesar Tenmu. Papir iz mesta Yoshino naj bi vzdržal tudi do 1000 let, zato ga kaligrafi zelo cenijo. Izdelan je iz navadne papirjevke, latnate hortenzije, bele glin in mehke vode, ki priteče s hribovja nad Yoshinom. Barvajo ga z naravnimi rastlinskimi barvili. Papir *Yoshino washi* se uporablja za okrasne papirne zvitke, ki se izobesijo na steno, in spominke, kot so pahljače ter šatulje, poslikane s sezonskimi motivi. Družina Fukunishi izdeluje *Yoshino washi* že šest generacij in je uradni dobavitelj agencije za cesarsko družino.

NARA SUMI

Črnilo po vrsti delimo na črnilo, ki ga izdelujejo iz saj smole (*shoenzumī*) in črnilo, ki ga izdelujejo iz saj repičnega ali sezamovega olja ali olja paulovnije (*yuenzumī*). Umetnost izdelave črnila v kamnu je v Naro prinesel korejski menih Damjing leta 610 in množična proizvodnja se je začela razvijati, ko je v obdobju Nara (710–794) budizem pridobil na pomenu, pri čemer so potrebovali črnilo za prepisovanje suter. Okrog leta 1400, v obdobju Muromachi (1333–1573), so obrtniki namesto saj borove smole začeli uporabljati saje olja v svetilkah templja *Kofuku*. Ker so bile oljne saje drobnejše, je bilo mogoče s takim črnilom doseči čudovite globoke odtenke, zato je črnilo postalo prepoznavni znak Nare. Črnilo izdelujejo tako, da saje zmešajo s segretim živalskim lepilom in nato dobro pregnetejo. Maso stisnejo v kalupu in naravno sušijo dva tedna do tri mesece. V Nari še danes izdelajo 90% črnila na Japonskem.

LONČARSTVO AKAHADA

Lončarstvo Akahada je dobilo ime in značilno barvo zaradi z železom bogate rdeče gline, ki jo pridobivajo na gori Akahada (poznana kot gora Gojō) blizu mesta Gojō. Prvi zapisi o obrti segajo v leto 1573, ko so lončene izdelke potrebovali za izvedbo čajnega obreda. Lončene izdelke Akahada odlikuje preprost stil in glazura kremne barve s poslikavami, značilnimi za Naro. *Nara-e*, tako imenovana tehnika poslikave, upodablja vsakodnevno življenje, hiše, ljudi, rastline in živali. Eden izmed čarov lončarstva Akahada je, da združuje tako tradicionalne, kot tudi moderne značilnosti.

NARA ZARASHI

Nara zarashi je fino tkano blago iz konoplje. V obdobju Nara (710–794) so blago uporabljali večinoma za izdelovanje oblačil menihov in za spodnji sloj uradnih uniform *bushi* bojevnikov. Značilnost materiala je mehkoba, vpojnost in zračnost, zato je idealen za vlažna japonska poletja. Blago tkejo približno en mesec, mehkobo in belo barvo pa blago pridobi po namakanju v gorskih potokih, saj naj bi mu voda vdahnila življenje. Danes tkanino *nara zarashi* uporabljajo za kostume tradicionalnih uprizoritvenih umetnosti, krpe za čajni obred, prte in *noren*, blago, ki je izobešeno nad vhod japonskih restavracij. Prvi zapisi o obrti segajo v začetna leta 8. stoletja, razmah pa je doživela šele v obdobju Edo (1603–1868).

Itto bori pomeni "rezljanje s samo enim nožem", pri čemer izkušeni obrtniki izpopolnjene lesene lutke in figurice rezljajo z dletom. Tradicionalno *itto bori* upodablja živali in like *noh* gledališča. Tehnike *itto bori* se rokodelci učijo tri leta in za izdelavo posamezne figurice potrebujejo več kot en mesec. Značilno je, da figurice natančno okrasijo z živimi barvami. Nekateri izdelki pa niso barvani, zato je mogoče videti vzorce lesa. Začetki obrti segajo v obdobje Kamakura (1185–1333), ko so se figurice uporabljale na festivalu svetišča Kasugataisha.

NARAVA

KATSURAGI

Na meji med prefekturama Nara in Osaka se nahaja 950 metrov visoka gora Katsuragi, ki je dom najrazličnejšim rožam. Med najbolj priljubljene spadajo rodendroni, za katere pravijo, da jih maja zacveti več kot milijon, zato je gora v tem času polna pohodnikov, ki pridejo pasti oči na morju rdečih cvetov. Med pohodniki je gora Katsuragi priljubljena tudi v času jeseni, ko je prekrita s trstikovcem, lokalno znanim kot *Susuki*. Za obiskovalce, ki po duši niso pohodniki, je na voljo tudi žičnica, ki ponuja pogled na goro z višine.

TISOČ ČEŠNJEVIH DREVES NA GORI YOSHINO

Gora Yoshino je na Japonskem že nekaj stoletij ena najbolj priljubljenih lokacij za ogled češnjevih cvetov. Prve češnje naj bi na pobočju te gore posadili že več kot 1300 let nazaj, danes pa jih je tu več kot trideset tisoč. Izmed teh, kar 200 različnih vrst. Obiskovalci se med uživanjem ob pogledu na češnje sprehodijo tudi čez turistično mestece, kjer se nahajajo številni templji, svetišča, ter mnogi parki, idealni za piknik v času cvetenja.

Yoshino se deli na štiri dele, in sicer »tisoč dreves ob podnožju gore« (*Shimo Senbon*), »tisoč dreves na sredi« (*Naka Senbon*), »višjih tisoč dreves« (*Kami Senbon*) in »notranjih tisoč dreves« (*Oku Senbon*). Češnje tu po navadi cvetijo od konca meseca marca do začetka oziroma srede meseca aprila. Zaradi nadmorske višine je nekaj dni razlike med pričetkom cvetenja med deli, s pričetkom v podnožju gore.

IKOMA - BAJER KORONDO

Bajer Korondo je del narodnega parka *Kongo-Ikoma* in je ena izmed slikovitih znamenitosti mesta Ikoma, saj je obkrožen z gorami. Tu se lahko uživa v sprehajanju v lepi in neokrnjeni naravi, opazovanju ptic, pikniku ali žaru ter najemu in veslanju čolna.

DOROGAWA ONSEN

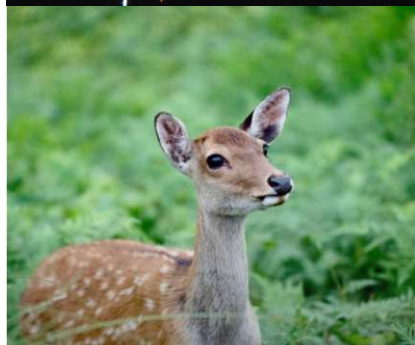
Termalni vrelci Dorogawa, se nahajajo v tradicionalni vasi Tenkawa, v slikovitem gorskem območju gore Omine. Obisk te svete gore je bil nekoč prepovedan za ženske, danes pa lahko kdorkoli uživa v lepih vrtovih, obiskih templjev in lokalnih pripovedih o tamkajšnjem zmaju. V zimskem času, ko je vasica pokrita s snegom, lahko obiskovalci uživajo ob pogledu na zasneženo pokrajino, medtem ko se namakajo v vroči termalni vodi. V poletnem času pa lahko vročini pobegnejo v eno izmed okoliških apnenčastih jam. Posebej znana je jama *Goyomatsu*, do katere se pride s pomočjo enotirne železnice skozi gozd.

DOLINA MITARAI

Pohodniške poti, hitre reke, slapi in viseči mostovi ustvarijo dolino Mitarai v eno izmed najlepših točk območja Dorogawa Onsen. Priljubljena je predvsem jeseni, ko jesensko listje ustvari kontrast z emeraldno zeleno reko. Poleti pa predstavlja hladen oddih s čudovitim razgledom, ki očara vsakega obiskovalca.

TURIZEM

Prefektura Nara, ki leži le slabo uro vzhodno od Kjota, na polotoku Kii, je igrala veliko zgodovinsko vlogo pri oblikovanju Japonske in njene kulture, kot jo poznamo danes. Bogata kulturna dediščina Nare priča o razcvetu japonske dvorne ter budistično šintoistične kulture, ki je vstopila na Japonsko ravno v času, ko je bila Heijōkyō prestolnica (710–794). Zaradi številnih templjev in svetišč, ki so nastala v tem obdobju so danes po hribovitih predelih prefekture Nara speljane številne romarske poti. Med posebnosti le-te pa štejemo tudi številne prosto živeče srne in srnjake za katere so nekoč verjeli, da so posebni odposlanci božanstev. Ljubitelji dobre hrane lahko tu uživajo v tradicionalni japonski kuhinji, ljubitelji zgodovine pa v mnogih arheoloških ostankih, ki pripovedujejo zgodbo nekega drugega časa. Zaradi vse raznovrstnosti in bogastva, ki ga Nara ponuja, velja le-ta za močno turistično središče. Glavno mesto prefekture Nara je istoimenska prestolnica.

NARAVNI PARK NARA

Posebnost Nare so številne srne, ki se prosto sprehajajo v okolici turističnih objektov zgodovinske vrednosti. Skupaj se to območje nahaja v Naravnem parku Nara, ki se razteza na 8 km². Viri navajajo okoli 1400 prosto živečih srn in srnjakov, ki obiskovalcem obogatijo izkušnjo ogleda enega izmed številnih budističnih templjev ali šintoističnih svetišč v Nari. Lokalna legenda pravi, da se je v časih, ko je bila Nara prestolnica, v tukajšnje svetišče *Kasugataisha* zateklo božanstvo v podobi belega jelena iz kraja Kashima, ki leži v prefekturi Ibaraki. Ker velja srna za sveto žival je ni bilo dovoljeno loviti vse do leta 1673. Takrat so bile kazni visoke in še danes so te živali izredno cenjene in zaščitene.

PARK ISUIEN

Zaradi lepote parka Isuien, mu je Japonska podelila status zaščitene kulturne lastnine izredne estetske vrednosti. Park je razdeljen na dva dela, vsak od teh pa s svojo strukturo predstavlja eno japonsko obdobje. Sprednji del parka so leta 1670 zasnovali v stilu iz zgodnjega obdobja Edo (1603–1868), za bogatega trgovca tekstila tipa *Nara zarashi*, ki so ga na dvoru Edo uporabljali samuraji za svoja svečana oblačila. Trgovec je oblikoval park tako, da bi lahko ob prelepih pogledih na naravo užival ob pitju zelenega čaja. Zadnji del parka pa je bil zasnovan v stilu obdobja Meiji (1868–1912), po naročilu poslovneža, ki je želel v parku uživati ob pitju čaja in pisanju poezije. Poleg mnogih barvitih cvetlic in drevesnic, ki jih je v parku mogoče občudovati od februarja do decembra, se v parku nahaja še Muzej umetnosti Neiraku, iz leta 1969.

VAS TOTSUKAWA IN NJENA POKRAJINA

Nekdanja vas samurajev, vas Totsukawa, leži globoko v notranjosti gorske verige Kii na jugu prefekture Nara v predelu Yoshino in velja po površini za največjo japonsko vas. Slovi po svojih bujnih gozdovih, ki prekrivajo kar 96% lokalne pokrajine, svetih gorskih vrhovih in lesarski industriji. Pohišstvo narejeno iz lokalnega lesa japonske cedre *sugi* in japonske ciprese *hinoki* velja za zelo kvalitetno. Prebivalci vasi v želji, da bi obudili gozdarstvo in lesarstvo, ter ohranili lokalne gozdove, že vrsto let izvajajo aktivnosti povezane z domačimi panogami. Zaradi gorate lege, obilico padavin in specifične tal so primorani sami graditi ceste. Gorska pokrajina je ravno tako prepletena z mnogimi gornjskimi in romarskimi potmi, lokalno življenje pa je mogoče izkusiti na kmetijah *minpaku*, ki nudijo prenočišča in domače jedi.

YAGYU JUBEI

Na severovzhodu prefekture Nara, kjer se stikata meji prefektur Nara in Kjoto, je v gozdu skrita gorska vasica Yagyu, poimenovana po istoimenski rodbini. To naj bi bila skrivna vasica samurajev in šogunov. Legenda pravi, da je samuraj Munetoshi Yagyu s svojo tehniko mečevanja v 16. stoletju premagal demona *tengu* in tako zagotovil varnost svoje vasice. Od tu izvira stil japonske tehnike mečevanja imenovane *Yagyu Shinkageryū*. Munetoshi Yagyu, ki je postal 2. nosilec tega stila mečevanja, je šoguna Ieyasu Tokugawo z *mutōdori* tehniko goloroke obrambe pred mečem premagal in tako osvojil mesto dvornega inštruktorja za njegovega sina. Danes živi vasica pretežno od gojenja riža, slavna rodbina Yagyu pa ima tu postavljen tempelj Hotokuji.

TEMPELJ TÔDAIJI IN 15-METRSKI BUDA

V obdobju Nara (710–784) beležimo prihod budizma na Japonsko, ki se je zaradi cesarske podpore razširil po celotni državi in se tako ohranil vse do današnjih dni. Ravno v tem obdobju, leta 728, je dal cesar Shōmu zgraditi tempelj Kinshōji, današnji Tōdaiji. Posebnost templja je 15-metrski bronasti kip Bude *Vairocana*, težak 400 ton. Tempeljski kompleks je sestavljen iz glavne sobane velike Bude Daibutsuden, zahodne in vzhodne pagode, več obrednih soban, predavalnice in soban za menihe. Tōdaiji je nekoč veljal za krovno središče budizma na Japonskem in je služil izobraževanju menihov. Kljub burnim naravnim in zgodovinskim pretresom, tempelj stoji še danes in kljubuje zobu časa pod budnim očesom strokovnjakov za restavracijo, od katerih je bila zadnja večja opravljena leta 1970. Med ohranjenimi originalnimi zgradbami pa danes stoji le še leseni obok na vhodu Tegaimon.

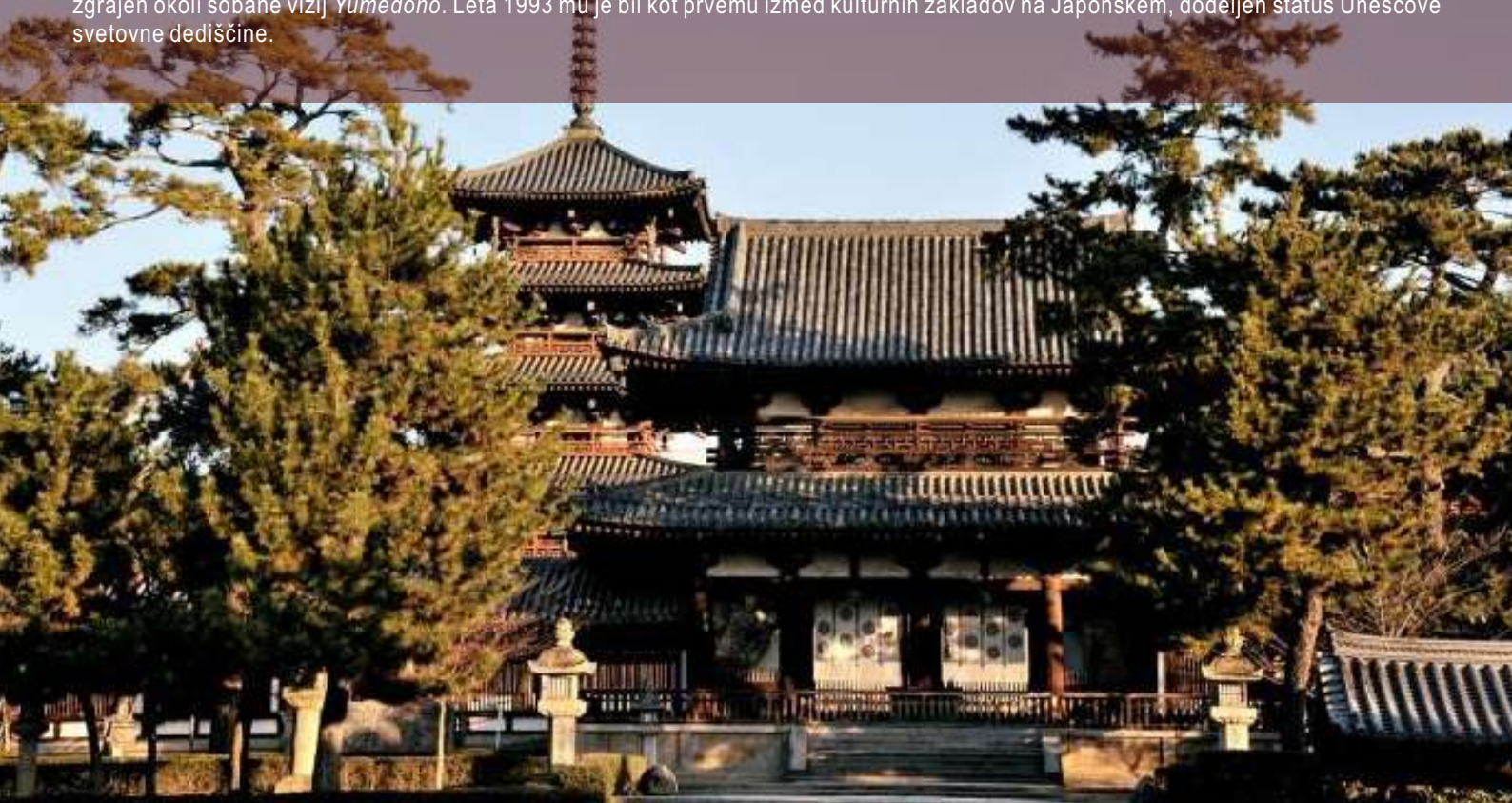

ZAKLADNICA SHŌSŌIN

Na severnem delu tempeljskega kompleksa Tōdaiji stoji zakladnica Shōsōin iz 8. stoletja, ki je zapečatena s cesarski pečatom. To pomeni, da ni mogoče prosto vstopati vanjo. V njej je cesarica Kōmyō, žena preminulega cesarja Shōmūja, v 8. stoletju shranila cesarske predmete, ki jih je darovala templju in jih tako za 1200 let zavarovala pred morebitno nevarnostjo. Ravno tako so tu shranjeni budistični artefakti in obredni predmeti. Nadzor nad zakladnico imata tempelj Tōdaiji in cesarski dvor. Leta 1998 je bila zakladnica Shōsōin vključena na seznam Unescove svetovne dediščine.

TEMPELJ HÖRYŪJI

Še eden izmed mnogih zgodovinsko pomembnih templjev v Nari, ki je prava zakladnica japonske zgodovine, je tempelj Hōryūji. Kompleks templja se razteza na 187 tisoč kvadratnih metrih. Ker se je tempelj, ki je bil zgrajen v obdobju Asuka (538–710) ohranil do danes, velja za eno najstarejših ohranjenih lesenih zgradb na svetu. V glavni sobi so leta 747 na kipu *Bude Yakushi Nyorai* izklesali zgodovinska pričevanja nastanka samega templja. Sodeč po teh, naj bi se takratni cesar Yōmei zaobljubil, da bo dal zgraditi tempelj, a mu je načrte preprečila prezgodnja smrt. Zato sta njegovo delo leta 607 dokončala cesarica Suiko in prestolonaslednik Shōtoku. Hōryūji sestavljajo zahodni del, zgrajen okoli petnadstropne pagode Gojū no Tō, glavna sobana s kipom *Bude Kondō* in vzhodni del, zgrajen okoli sobane vizij *Yumedono*. Leta 1993 mu je bil kot prvemu izmed kulturnih zakladov na Japonskem, dodeljen status Unescove svetovne dediščine.

SVETIŠČE YOSHIMIZU

Južno od mesta Nara na gori Yoshino, so v 8. stoletju postavili tempelj Yoshimizu, ki je sprva služil privržencem budistične sekte *shugendō*. Tekom zgodovine se je tempelj izkazal za zelo priročno zatočišče zgodovinskih oseb, kot so na primer samuraj Minamoto Yoshitsune iz 12. stoletja, cesar Godaigo in samuraj Toyotomi Hideyoshi iz 16. stoletja. Čeprav so v obdobju Meiji (1868–1912) ta budistični tempelj spreobrnil v šintoistično svetišče, tu še vedno skrbno varujejo mnoge budistične artefakte, zgodovinske dokumente, slike, orožje in druge predmete izredne umetniške vrednosti.

Svetišče Yoshimizu je za obiskovalce priljubljena destinacija predvsem spomladi, saj je razgled na cvetoča češnjeva drevesa, ki rastejo na pobočjih gore, naravnost čudovit.

SVETIŠČE KASUGATAISHA

Globoko v pragozdu japonskih ceder in kitajskega črnega bora, stoji rdeče obarvano svetišče Kasugataisha. Svetišče krasijo lanterne in rdeči vhodni oboki imenovani *toori*. Svetišče je bilo zgrajeno leta 768, v obdobju Nara, po naročilu pomembne plemiške rodbine Fujiwara, katere simbola srne in glicinije je mogoče zaznati v vseh prostorih svetišča. Sedanja velikost svetišča je bila dokončana v prvi polovici obdobja Heian (794–1192). To so tudi začetki svetišč tipa Kasugataisha na Japonskem.

Zaščitniki svetišča so božanstva *Takemikazuchi no Mikoto* iz prefekture Ibaraki, *Futsunushi no Mikoto* iz prefekture Chiba, *Amenokoyane no Mikoto* in *Himegami* iz prefekture Osaka. Vsako jutro lahko obiskovalci poslušajo jutranjo molitev. Tempelj je posebej lep maja, ko zacveti 200 dreves glicinije, posvečenih rodbini Fujiwara. Tu se nahaja tudi muzej izvrstne zbirke mečev in oklepov iz 8. stoletja. Od leta 1998 sta postala pragozd Kasugayama in Kasugataisha del Unescove svetovne dediščine.

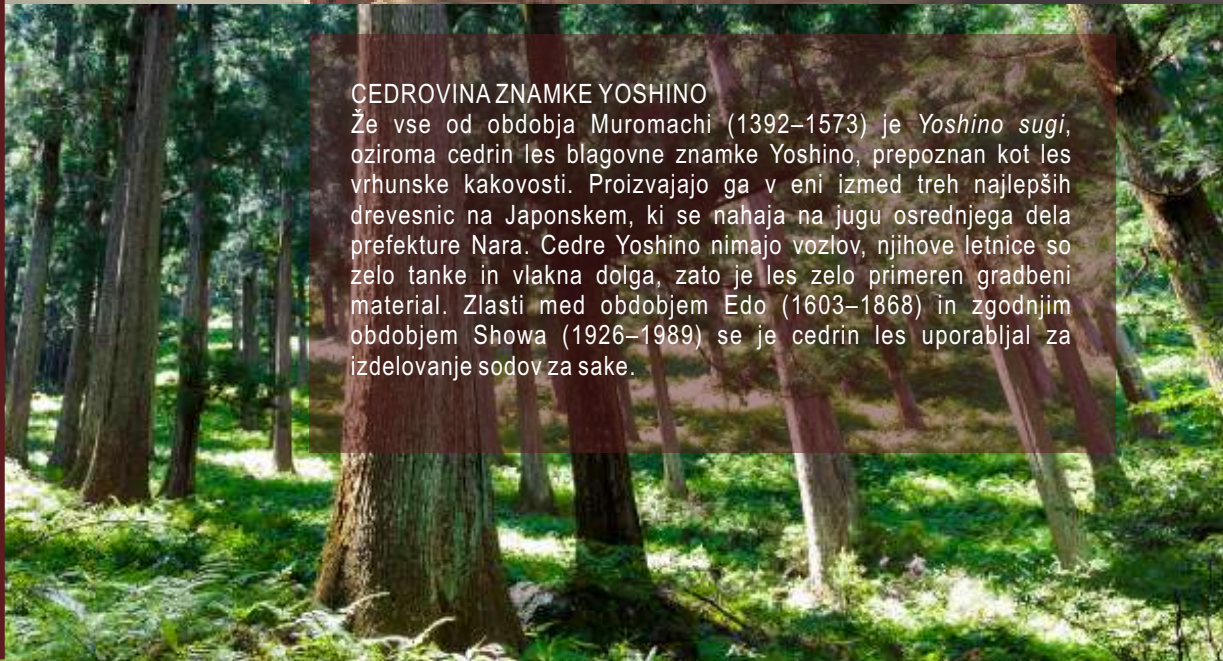
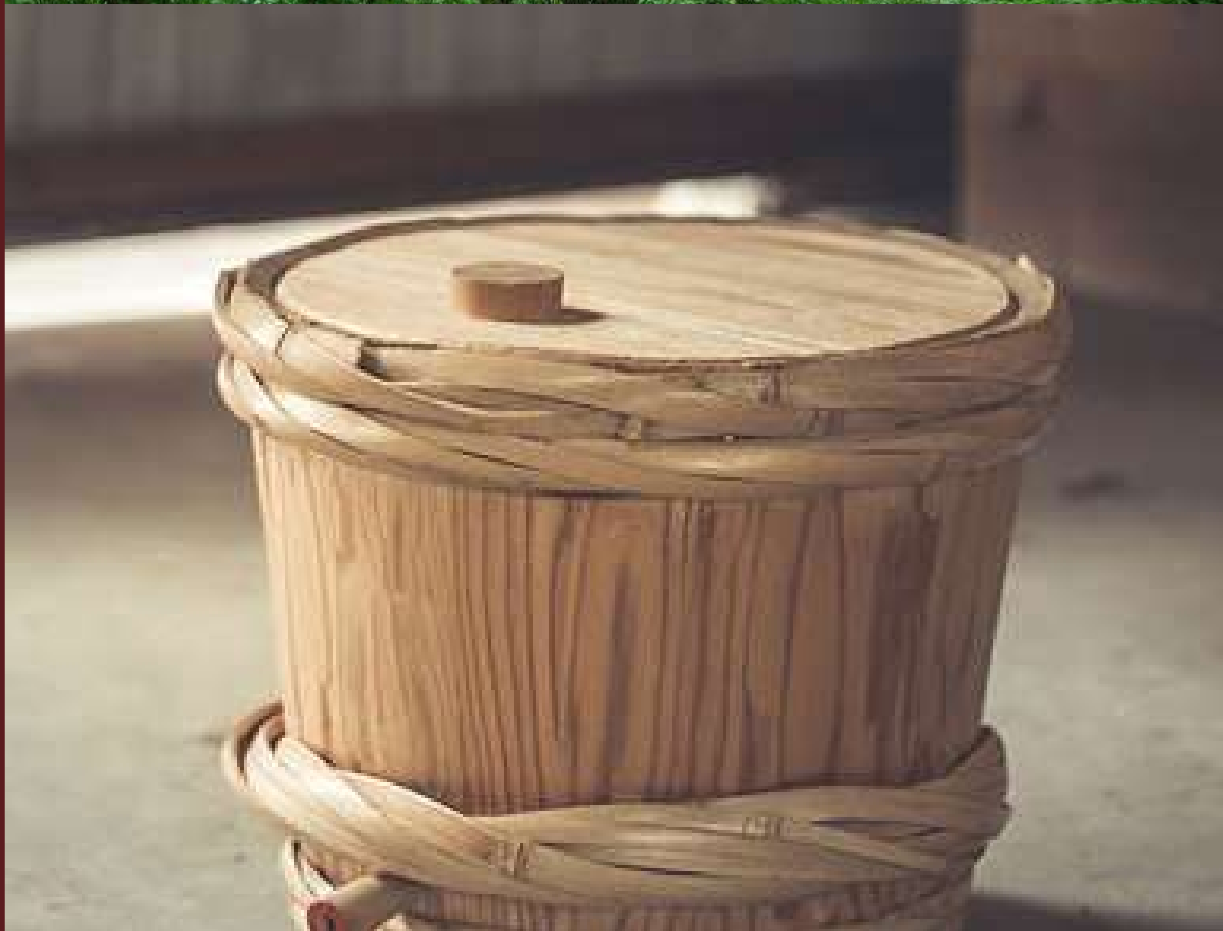

TEMPELJ KŌFUKUJI

Med mnogimi templji in svetišči izrednega kulturnega pomena v Nari, gre gotovo izpostaviti tempelj Kōfukuji. Njegovi začetki segajo v leto 669, ko so pripadniki klana Fujiwara v prefekturi Kjoto postavili kapelico *Yamashinadera*, ki so jo morali zaradi upora *Jinshin* prestaviti v prefekturo Nara. Tu je bil tempelj preimenovan v temeplj Kōfukuji, torej tempelj dobrobiti. Kasneje, v 8. stoletju, je tempelj služil budistični sekti *Hossō*, po okriljem meniha Genbō. Rodbina Fujiwara je več stoletji skrbela za tempelj. V 15. stoletju, ko ga je močno načel požar, se je pričel njegov zaton, ki se je v času politične nenaklonjenosti budizmu iz obdobja Meiji (1868–1912) le še poglobil. Vendar so ga v 20. stoletju obudili in restavrirali do te mere, da velja danes za središče budistične sekte *Hossō*. V templju je razstavljena izvrstna zbirka budističnih kipcev, ki je edina te vrste na Japonskem. Tu pa je mogoče najti kar štiri nacionalne zaklade, zaščitene z Unescovo svetovno dediščino, ki so pet nadstropna pagoda, tri nadstropna pagoda ter sobani *Hokuendo* in *Tokondo*.

GOŠČA DODATKOV

CEDROVINA ZNAMKE YOSHINO

Že vse od obdobja Muromachi (1392–1573) je *Yoshino sugi*, oziroma cedrin les blagovne znamke Yoshino, prepoznan kot les vrhunske kakovosti. Proizvajajo ga v eni izmed treh najlepših drevesnic na Japonskem, ki se nahaja na jugu osrednjega dela prefekture Nara. Cedre Yoshino nimajo vozlov, njihove letnice so zelo tanke in vlakna dolga, zato je les zelo primeren gradbeni material. Zlasti med obdobjem Edo (1603–1868) in zgodnjim obdobjem Showa (1926–1989) se je cedrin les uporabljal za izdelovanje sodov za sake.

ZLATE RIBICE

Med sprehodom v okolici postaje Kintetsu-Kōriyama lahko na vsakem koraku opazimo zlate ribice. Silhuete teh elegantnih živali so upodobljene na pokrovi jaškov, količkah, ograjah in na ostali javni infrastrukturi. V izložbi ene izmed trgovin z elektroniko imajo žive zlate ribice v prilagojeni mikrovalovni pečici, v neki kavarni pa zlate ribice plavajo v telefonski govorilnici. Tradicija gojenja zlatih ribic v Yamatokōriyami sega približno 300 let nazaj. Vrhunec je ribogojništvo doživelo v 60-ih letih in kljub temu, da se je obseg ribogojništva danes zmanjšal, se na okrog 60 ha površine z gojenjem zlatih ribic še vedno ukvarja 50 ribogojcev. Vsako leto prodajo okrog 60 milijonov rib, zato je Yamatokōriyama priznana kot vodilno »mesto zlatih ribic«.

奈良県立医科大学

Nara Medical University

MEDICINSKA UNIVERZA V NARI IN TEZUKA OSAMU

Začetek medicinske univerze v Nari sega v leto 1945, ko je bila tam ustanovljena medicinska šola. Leta 1947 so odprli še univerzitetni oddelek, leta 1955 pa dodali še oddelek za zdravstveno nego. Skozi čas so se prostori, laboratoriji in oddelki razvijali in tako se medicinska univerza v Nari umešča med prvih 10 zdravstvenih šol na Japonskem.

Tam je specializacijo opravljal tudi znani ilustrator mang in animator Tezuka Osamu, ki mu na japonskem pripisujejo nadimke kot so »oče mange«, »bater mange« in »bog mange«. Tezuka je leta 1947 objavil mango »Novi otok zakladov« in sprožil japonsko manga revolucijo. Izmed njegovih del so najbolj priljubljene otroške mange *Astro Boy*, *Princess Knight* in *Beli levček Kimmiba* ter serije za odrasle *Black Jack*, *Phoenix* in *Buda*.

ŽENSKA UNIVERZA V NARI

Ženska univerza v Nari, katere poslanstvo je izobraževanje žensk za vodilne položaje, je ena izmed dveh narodnih ženskih univerz. Tradicija izobraževanja traja že od leta 1908, ko so se tam izobraževale učiteljice osnovnih in srednjih šol ter vrtcev. Leta 1949 pa je univerza dobila ime, ki ga nosi še danes. Tukaj se izobražuje približno 2100 dodiplomskih študentk in približno 530 podiplomskih študentk. Na univerzi je še približno 360 zaposlenih. Tam se nahaja tudi osnovna šola, srednja šola in vrtec.

KUULINARIKKA

MIWASOMEN

Rezanci somen so eni izmed bolj znanih in priljubljenih vrst rezancev na Japonskem. Podobno kot rezanci udon, so narejeni iz moke, a so zelo tanki in tako kuhani v minuti. Japonci jih še posebej obožujejo poleti, ko je tam vroče in vlažno, saj rezance jedo ohlajene s sojino omako in zelenjavnimi dodatki. Sakuri v prefekturi Nara naj bi bilo mesto, kjer so se somen rezanci razvili pred 1300 leti. Tam se še danes uporabljajo tradicionalne metode izdelovanja. Po mešanju moke, soli in vode, testo dobro pregnetejo, nato pa čez testo prelijejo malo rastlinskega olja in posujejo nekaj pšenične ali riževe moke. Na koncu testo raztegnejo, sploščijo in pustijo, da se posuši. Rezance skuhamo v vodi z gore Miwa, ki velja za eno izmed najčistejših voda na Japonskem, in naredi rezance še posebej slastne. Obstaja pa tudi vroča različica te jedi, ki se imenuje *nyumen*.

KAKINOA-ZUSHI

V preteklosti so ljudje zavijali sushi v liste različnih dreves, saj so le-ti ohranjali svežino jedi. *Kaki-no-ha* pomeni kakijev list, vanj pa so v prefekturi Nara zavijali sushi, ki je ostal svež še nekaj dni po tem, ko je bil pripravljen. Ta način se je ohranil kot lokalna posebnost in je še posebej priljubljen pri piknikih v naravi, saj list ohranja svežino, pa tudi zavitki so priročni in omogočajo enostavno zaužitje.

KUZU MOCHI

Želatinasto sladico *kuzu-mochi* v Nari pridelujejo iz škrobne moke rastline Kuzu, ki je japonska avtohtona vrsta. Podobno kot riževe tortice mochi, je *kuzu-mochi* priljubljena poletna sladica, saj jo zaužijemo hladno. Sam *kuzu-mochi* nima močnega okusa, če pa mu dodamo moko *kinako*, ki jo pridobivajo iz sojinih fižolčkov, ter sirup iz rjavega sladkorja pa je jed sladkobno osvežujoča. Ker so vse sestavine rastlinskega izvora, je ta sladica primerna tudi za vegane.

WARABI MOCHI

Še ena iz vrst tradicionalnih japonskih želatinastih mehkih toric mochi se imenuje *warabi-mochi*. Ta je narejena iz škroba sladkega krompirja iz Kagoshime ter škroba korenine praproti Warabi. Poleg Nare, je sladica priljubljena tudi v prefekturah Shizuoka in Kjoto. V primerjavi s prej omenjeno sladico *kuzu-mochi*, je proces pridelave škroba iz korenine praproti Warabi precej naporen in dolgotrajen, saj iz 10 kg pridobijo samo 10 g škroba in če se proces opravi ročno, to pomeni, da lahko kopanje korenin in pranje v hladni vodo sredi zime traja tudi več kot deset dni.

SAKE

Sake, ali riževo vino, je na Japonskem priljubljena alkoholna pijača, ki se je razvijala skozi obdobja, Nara pa velja za rojstni kraj izpopolnjenega sakeja. Menihi v templju *Shoryaku-ji* so razvili način, kako ustvariti varen in dosleden proces fermentacije.

Sake iz Nare se imenuje *umazake*, zaradi svojega bogatega, slastnega okusa. Tako kot pivo, tudi sake potrebuje kvasovke za proces fermentacije. Zgodnji sake je bil nefiltriran, moten in hitro pokvarljiv. V templju *Shoryaku-ji* so menihi razvili novo kvasovko, imenovano *shubo*, ki je bila stabilna in odporna proti kontaminaciji.

Vsako leto januarja se tako v templju *Shoryaku-ji* zberejo pridelovalci sakeja in skupaj obredno pripravijo *shubo* v sklopu festivala *Bodaimoto*.

Najbolj kakovosten riž, čista voda in visokokakovosten *shubo* so glavni elementi vrhunskega sakeja. Časovna usklajenost je najpomembnejši del fermentacije, saj lahko delček sekunde spremeni okus končnega izdelka, izmed letnih časov pa je zima najboljši čas za njegovo pridelavo.

Uredniški odbor Sanja Paradiž, Darja Hrvatín, Sara Naraglav, Reiko Sugiura, Andraž Lipovac, Sayaka Yamashita

Oblikovanje Sanja Paradiž

Uporabljene fotografije niso last Veleposlaništva Japonske v Sloveniji.

Ta izvod in arhiv najdete na spletni strani: https://www.si.emb-japan.go.jp/itpr_si/Zivljenje_na_Japonskem.html